Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

7. november 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 63, stk. 1, TEUF – frie kapitalbevægelser – restriktioner – skattelovgivning – selskabsskat – beskatning af udbytte – ligebehandling af hjemmehørende og ikke-hjemmehørende selskaber – national lovgivning, der kun giver hjemmehørende selskaber mulighed for i deres skattepligtige overskud fra udbytte at fradrage omkostninger, der svarer til deres forpligtelser over for deres kunder i henhold til »unit-linked« forsikringsaftaler, og for fuldt ud at modregne udbytteskatten i selskabsskatten«

I sag C-782/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Gerechtshof 's-Hertogenbosch (appeldomstolen i 's-Hertogenbosch, Nederlandene) ved afgørelse af 14. december 2022, indgået til Domstolen den 14. december 2022, i sagen

XX

mod

Inspecteur van de Belastingdienst

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af Domstolens vicepræsident, T. von Danwitz, som fungerende formand for Første Afdeling, og dommerne A. Arabadjiev og I. Ziemele (refererende dommer),

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– XX ved belastingadviseur R.A. van der Jagt,

– den nederlandske regering ved M.K. Bulterman og A. Hanje, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

– den tyske regering ved J. Möller og R. Kanitz, som befuldmægtigede,

– den spanske regering ved I. Herranz Elizalde, som befuldmægtiget,

– Europa-Kommissionen ved A. Ferrand og W. Roels, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 63, stk. 1, TEUF.

2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem XX, der er et selskab med hjemsted i Det Forenede Kongerige, og Inspecteur van de Belastingdienst (inspektør for told- og skatteforvaltningen, Nederlandene) vedrørende tilbagebetaling af udbytteskat, der er blevet opkrævet i Nederlandene på udbytte, der af dette selskab er oppebåret fra 2003 til 2010 (herefter »den i hovedsagen omhandlede periode«).

Retsforskrifter

Nederlandsk ret

3 Artikel 3.8 i Wet inkomstenbelasting 2001 (lov om indkomstskat af 2001) i den affattelse, der var gældende i den i hovedsagen omhandlede periode, bestemmer:

»En virksomheds overskud (fortjeneste) er summen af de samlede indtægter, som en virksomhed indtjener af sine aktiviteter under et hvilket som helst navn og i en hvilken som helst form.«

4 Artikel 3, stk. 1, i Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (lov om selskabsskat af 1969) i den affattelse, der var gældende i den i hovedsagen omhandlede periode (herefter »lov IS 1969«), sammenholdt med denne lovs artikel 17, bestemmer, at ikke-hjemmehørende skattepligtige ikke er selskabsskattepligtige i Nederlandene, medmindre de oppebærer indtægter i denne medlemsstat.

5 I henhold til nævnte lovs artikel 7, stk. 1 og 2, opkræves skatten for hjemmehørende skattepligtige i forhold til beskatningsgrundlaget, som udgøres af det skattepligtige overskud, der er opnået i løbet af et år, minus fradragsberettigede underskud.

6 Samme lovs artikel 8, stk. 1, bestemmer, at overskuddet fastsættes i overensstemmelse med bl.a. artikel 3.8 i lov om indkomstskat af 2001 i den affattelse, der var gældende i den i hovedsagen omhandlede periode.

7 Artikel 25, stk. 1, i lov IS 1969 bestemmer, at udbytteskat betragtes som en forskudsvis betaling af selskabsskat, medmindre udbytteskatten opkræves af indtægter eller gevinster, der ikke er en del af det skattepligtige overskud, eller de nederlandske indtægter, der er oppebåret i løbet af året.

8 Artikel 1, stk. 1, i Wet op de dividendbelasting 1965 (lov om udbyttebeskatning af 1965) i den affattelse, der var gældende i den i hovedsagen omhandlede periode, bestemmer, at en direkte skat benævnt »udbytteskat« opkræves af enhver, der direkte eller gennem certifikater har indtægt fra aktier eller anparter i aktieselskaber, anpartsselskaber, kommanditselskaber og andre selskaber, hvis kapital helt eller delvist er fordelt på aktier eller anparter, og som er hjemmehørende i Nederlandene.

9 I henhold til denne lovs artikel 2 opkræves udbytteskatten af indtægterne fra de aktier eller anparter, der er omhandlet i lovens artikel 1.

10 Samme lovs artikel 3, stk. 1, litra a), bestemmer, at indtægterne omfatter direkte eller indirekte udbetaling af overskud, uanset betegnelse eller form, herunder overskud udbetalt ved køb af aktier eller andele, med undtagelse af midlertidig investering, ud over den gennemsnitlige indbetalte kapital på de pågældende aktier.

11 Artikel 5 i lov om udbyttebeskatning af 1965 i den affattelse, der var gældende i den i hovedsagen omhandlede periode, bestemmer, at udbytteskatten opkræves med en sats på 15% af indtægterne.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

12 XX er i Det Forenede Kongerige registreret som forsikringsselskab og indgår aftaler med sine kunder, der hovedsageligt er institutionelle forsikrings- og pensionsorganisationer samt arbejdsgivere i Det Forenede Kongerige, og som betegnes »unit-linked forsikringsaftaler«.

13 I henhold til disse aftaler investerer XX de forsikringspræmier, som selskabet modtager fra sine kunder, med henblik på at generere et investeringsafkast, mens den forsikringsrisiko, der er forbundet med de pensionsaftaler, der er indgået mellem kunderne og tredjeparter, bæres af kunderne. De forsikringspræmier, som selskabet modtager fra sine kunder, allokeres til en eller flere kurve af værdipapirer, der er forbundet med kontoenheder, og kunderne modtager som modydelse »units« (enheder). Sidstnævnte tildeles derefter en værdi, der svarer til antallet af units multipliceret med værdien af en unit på det tidspunkt, hvor de har ret til en betaling. Dette tidspunkt svarer generelt til det tidspunkt, hvor kunderne skal udbetale pensionsydelser til deres forsikrede. Med undtagelse af fastlæggelsen af risikoprofilen har XX' kunder ingen indflydelse på valget af de værdipapirer, som de investerer i, og de har ingen rettigheder til disse værdipapirer, idet de kun har en afledt økonomisk interesse i værdien af de værdipapirer, som deres units investeres i.

14 XX' vederlag for den investeringsvirksomhed, der tilbydes selskabets kunder, svarer til en procentdel af værdien af de aktiver, som forvaltes for disse kunder, og afhænger til dels af de opnåede investeringsafkast.

15 I den i hovedsagen omhandlede periode indeholdt værdipapirkurvene aktier i selskaber, der var hjemmehørende i Nederlandene. Det udbytte, som disse selskaber udloddede, er i denne medlemsstat blevet pålagt udbytteskat med en sats på 15%.

16 I Det Forenede Kongerige er XX skattepligtig af sit overskud og kan ikke modregne den udbytteskat, der er blevet opkrævet af Kongeriget Nederlandene.

17 Da både XX' anmodning om tilbagebetaling af udbytteskat for den i hovedsagen omhandlede periode for udbytte modtaget i Nederlandene og en efterfølgende klage blev afvist af skatteforvaltningen, indbragte XX sagen for rechtbank Zeeland-West-Brabant (retten i første instans i Zeeland-West-Brabant, Nederlandene), der ved dom af 24. august 2020 frifandt Inspecteur van de Belastingdienst.

18 XX har iværksat appel til prøvelse af denne dom ved Gerechtshof 's-Hertogenbosch (appeldomstolen i 's-Hertogenbosch, Nederlandene), der er den forelæggende ret.

19 Sidstnævnte har anført, at XX for så vidt angår udbytte oppebåret i Nederlandene er blevet udsat for en skattemæssig forskelsbehandling i forhold til hjemmehørende skattepligtige. Det udbytte, som XX oppebærer, er nemlig underlagt en skat på 15% af bruttobeløbet, mens en hjemmehørende skattepligtig, der oppebærer samme udbytte og i øvrigt udøver virksomhed, der svarer til XX' virksomhed, reelt ikke beskattes af dette udbytte.

20 Selv om de hjemmehørende skattepligtige ligeledes er underlagt udbyttebeskatning, udgør denne skat i henhold til artikel 25, stk. 1, i lov IS 1969 i deres tilfælde nemlig en forskudsvis betaling af den selskabsskat, som de skal betale. Den udbytteskat, som hjemmehørende skattepligtige skal betale, modregnes således fuldt ud i den skyldige selskabsskat, og såfremt sidstnævnte skat er lavere end den udbytteskat, der er blevet opkrævet, vil differencen blive tilbagebetalt de hjemmehørende skattepligtige.

21 Den forelæggende ret har anført, at såfremt XX havde hjemsted i Nederlandene, ville selskabsskatten kun blive opkrævet af det vederlag, som XX modtager for de ydelser, som selskabet leverer til sine kunder. Nettogrundlaget for selskabsskatten af det modtagne udbytte ville være lig nul, idet forøgelsen af forpligtelserne over for kunderne i medfør af unit-linked forsikringsaftalerne tages i betragtning som omkostninger i forbindelse med opgørelsen af overskuddet.

22 Selv om modtagelsen af udbytte som sådan ikke påvirker XX' forskellige balanceposter – hverken på aktiv- eller passivsiden – er der ikke desto mindre en direkte årsagsforbindelse mellem XX' investeringsafkast og variationerne i selskabets forpligtelser over for sine kunder. Da udbytte er udbetalt overskud, er der en økonomisk forbindelse mellem dette udbytte, som er en del af afkastet af XX' investeringer, og ændringerne i omfanget af selskabets forpligtelser over for kunderne. I betragtning af denne forbindelse ville XX, hvis selskabet var hjemmehørende i Nederlandene, ikke være underlagt selskabsskat af dette udbytte.

23 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at en sådan forskelsbehandling af hjemmehørende og ikke-hjemmehørende for så vidt angår udbytte modtaget i Nederlandene kan udgøre en restriktion for de frie kapitalbevægelser som omhandlet i artikel 63, stk. 1, TEUF. Hvad angår bruttobeløbet af udbyttet er XX' situation sammenlignelig med situationen for en hjemmehørende skattepligtig, der modtager det samme udbytte, eftersom Kongeriget Nederlandene i begge tilfælde beskatter dette udbytte.

24 For så vidt som XX bl.a. investerer i aktier i Nederlandene med henblik på at dække sine forpligtelser over for sine kunder inden for rammerne af unit-linked aftaler, og for så vidt som de opnåede afkast af investeringen, når der ses bort fra det vederlag, som XX modtager for leveringen af sine ydelser, og ubetydelige omkostninger, medfører en tilsvarende ændring af værdien af selskabets forpligtelser over for kunderne i henhold til disse aftaler, opstår imidlertid spørgsmålet

om, hvorvidt XX ligeledes kan sammenlignes med et hjemmehørende selskab, der modtager udbytte, henset til de omkostninger, som denne forøgelse af forpligtelser over for kunderne medfører.

25 Den forelæggende ret er i det væsentlige af den opfattelse, at det ikke klart af Domstolens praksis kan udledes, at den skattemæssige behandling af det udbytte, der udloddes til XX, er forenelig med EU-retten.

26 På denne baggrund har Gerechtshof 's-Hertogenbosch (appeldomstolen i 's-Hertogenbosch) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er artikel 63, stk. 1, TEUF til hinder for en lovgivning som den, der er tale om i den foreliggende sag, hvorefter udbetaling af udbytte fra (børsnoterede) selskaber med hjemsted i Nederlandene til et selskab med hjemsted i en anden medlemsstat, der med henblik på at kunne dække fremtidige betalingsforpligtelser bl.a. har investeret i aktier i disse (børsnoterede) selskaber, beskattes med en kildeskattesats på 15% af udbyttes bruttobeløb, hvorimod der i forbindelse med udbetaling af udbytte til et selskab med hjemsted i Nederlandene under i øvrigt tilsvarende omstændigheder ikke vil være tale om skattepligt, eftersom der ved beregningen af skattegrundlaget for sidstnævnte selskabs udbytteskat vil blive taget hensyn til de udgifter, som er en følge af en forøgelse af det pågældende selskabs fremtidige betalingsforpligtelser, hvilken forøgelse næsten fuldstændigt svarer til de (positive) ændringer i investeringernes værdi, også selv om det modtagne udbytte som sådant ikke fører til en ændring af værdien af de pågældende betalingsforpligtelser?«

Om det præjudicielle spørgsmål

27 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 63, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning, hvorefter udbytte, der udbetales af et hjemmehørende selskab til et ikke-hjemmehørende selskab, som har investeret i aktier i det første selskab med henblik på at dække fremtidige betalingsforpligtelser, underlægges en udbyttebeskatning på 15% af bruttobeløbet, mens udbytte udbetalt til et hjemmehørende selskab er underlagt udbyttebeskatning, der indeholdes som kildeskat, og som fuldt ud kan modregnes i den selskabsskat, som sidstnævnte selskab skal betale, og som kan give anledning til tilbagebetaling, hvilket indebærer, at der i forbindelse med udbytte ikke vil være tale om skattepligt, da der ved beregningen af beskatningsgrundlaget for sidstnævnte selskabs selskabsskat tages hensyn til de omkostninger, som er en følge af en forøgelse af selskabets fremtidige betalingsforpligtelser.

Hvorvidt der foreligger en restriktion som omhandlet i artikel 63, stk. 1, TEUF

28 Det følger af Domstolens faste praksis, at foranstaltninger, der er forbudt ifølge artikel 63, stk. 1, TEUF i egenskab af restriktioner for kapitalbevægelserne, omfatter sådanne foranstaltninger, som kan afholde ikke-hjemmehørende personer fra at foretage investeringer i en medlemsstat, eller sådanne, der kan afholde personer, der er hjemmehørende i denne medlemsstat, fra at foretage investeringer i andre stater (dom af 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, præmis 48, og af 29.7.2024, Keva m.fl., C-39/23, EU:C:2024:648, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).

29 Nærmere bestemt kan den omstændighed, at en medlemsstat undergiver udbytte, der udloddes til ikke-hjemmehørende selskaber, en behandling, der er mindre gunstig end behandlingen af udbytte, der udloddes til hjemmehørende selskaber, afholde selskaber, der er etableret i en anden medlemsstat end denne medlemsstat, fra at foretage investeringer i nævnte medlemsstat og udgør derfor en restriktion for de frie kapitalbevægelser, der principielt er forbudt i henhold til artikel 63, stk. 1, TEUF (jf. i denne retning dom af 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis, og af 7.4.2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Skattefritagelse for aftalebaserede investeringsfonde), C-342/20, EU:C:2022:276, præmis 50).

30 Den omstændighed, at udbytte, der udbetales til ikke-hjemmehørende selskaber, pålægges en skattebyrde, der er tungere end den, der påhviler hjemmehørende selskaber for så vidt angår samme udbytte, udgør en sådan mindre gunstig behandling. Det samme gør sig gældende for så vidt angår en hel eller delvis fritagelse for udbytte, der udbetales til et hjemmehørende selskab, mens udbytte, der udbetales til et ikke-hjemmehørende selskab, pålægges endelig kildeskat (jf. i denne retning dom af 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).

31 Når udbytteskat af en medlemsstat opkræves som kildeskat på udbytte, der er udloddet af selskaber med hjemsted i denne medlemsstat, har Domstolen allerede fastslået, at det med henblik på at vurdere, om den nævnte medlemsstats lovgivning er forenelig med artikel 63, stk. 1, TEUF, påhviler det den omhandlede nationale ret, som er den eneste, der kan opnå kendskab til de omstændigheder, som den er blevet forelagt, at efterprøve, om anvendelsen af kildebeskatning på udbytte, der er udbetalt til et ikke-hjemmehørende selskab, bevirker, at der påhviler dette selskab en endelig skattebyrde i samme medlemsstat, der er tungere end den, som påhviler hjemmehørende for det samme udbytte (jf. i denne retning dom af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 48).

32 En sådan efterprøvelse skal foretages på grundlag af dels den udbytteskat, som den ikke-hjemmehørende skattepligtige skal betale, dels den udbytteskat og indkomstskat eller selskabsskat, som den hjemmehørende skattepligtige skal betale, og hvis beskatningsgrundlag omfatter de indtægter, der hidrører fra de andele, som udbyttet stammer fra (jf. i denne retning dom af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 74).

33 I det foreliggende tilfælde følger det, som den forelæggende ret har anført, af den i hovedsagen omhandlede nederlandske lovgivning, at såvel udbytte udbetalt til et ikke-hjemmehørende selskab som udbytte udbetalt til et hjemmehørende selskab er underlagt udbytteskat.

34 Hvad angår et ikke-hjemmehørende selskab, der modtager udbytte, er denne beskatning endelig, således at udbyttet er underlagt en skat på 15% af bruttobeløbet.

35 For det hjemmehørende selskab, der modtager udbytte, er der derimod tale om en forskudsvisbetaling af den selskabsskat, som det skal betale, og som kan modregnes fuldt ud heri og give anledning til tilbagebetaling, såfremt udbytteskatten overstiger den selskabsskat, som dette selskab skal betale.

36 Ifølge den forelæggende rets forklaringer beskattes det hjemmehørende selskab derfor reelt ikke af det modtagne udbytte, eftersom forøgelsen af forpligtelserne over for kunderne i medfør af unit-linked forsikringsaftalerne ved opgørelsen af det selskabsskattepligtige overskud tages i betragtning som omkostninger, hvilket medfører, at nettogrundlaget for selskabsskat af dette udbytte er lig nul.

37 I denne forbindelse har den nederlandske regering bestridt den forelæggende rets udsagn om, at der ikke er tale om skattepligt på udbytte udloddet til hjemmehørende selskaber, og har gjort gældende, at skattebyrden, der udgøres af den skat på 15% af bruttoudbyttet, som det udbytte, der udloddes til ikke-hjemmehørende selskaber, er underlagt, skal sammenlignes med den skattebyrde, der følger af den selskabsskat, der i den i hovedsagen omhandlede periode udgjorde mellem 20% og 34% af nettoudbyttet, og som det udbytte, der udloddes til hjemmehørende selskaber, er underlagt.

38 Det skal imidlertid bemærkes, at hvad angår fortolkningen af national ret skal Domstolen i princippet basere sig på de kvalificeringer, der følger af forelæggelsesafgørelsen. Domstolen er ifølge fast praksis nemlig ikke kompetent til at fortolke en medlemsstats nationale ret (jf. i denne retning dom af 5.12.2023, Deutsche Wohnen, C-807/21, EU:C:2023:950, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

39 Der skal derfor tages udgangspunkt i den forudsætning, som den forelæggende ret har anført, og det må lægges til grund, at selv såfremt der er foretaget kildebeskatning af såvel udbytte, der udloddes til hjemmehørende selskaber, som udbytte, der udloddes til ikke-hjemmehørende selskaber, indebærer anvendelsen af ordningen for modregning af udbytteskat i den selskabsskat, som det hjemmehørende selskab skal betale, og for tilbagebetaling heraf i de tilfælde, hvor den skyldige selskabsskat er lavere end den indeholdte udbytteskat i henhold til den i hovedsagen omhandlede nederlandske lovgivning, i forbindelse med den fremgangsmåde, som anvendes ved beregning af beskatningsgrundlaget for det hjemmehørende selskab, som gør det muligt at fradrage de omkostninger, der er forbundet med den forøgelse af forpligtelser over for kunderne, som følger af unit-linked forsikringsaftalerne, at det udbytte, der udloddes til hjemmehørende selskaber, er fritaget for beskatning.

40 Det følger heraf, at udbytte, der udloddes til ikke-hjemmehørende selskaber, er undergivet en mindre gunstig skattemæssig behandling end behandlingen af udbytte, der udloddes til hjemmehørende selskaber, for så vidt som førstnævnte pålægges en endelig beskatning på 15%, mens sidstnævnte i sidste ende er fritaget for beskatning.

41 En sådan mindre gunstig skattemæssig behandling af en medlemsstat kan afholde ikke-hjemmehørende selskaber fra at foretage investeringer i denne medlemsstat og udgør derfor en restriktion for de frie kapitalbevægelser, som principielt er forbudt i medfør af artikel 63, stk. 1, TEUF.

42 Når dette er sagt, fremgår det af artikel 65, stk. 1, litra a), TEUF, at artikel 63 TEUF ikke griber ind i medlemsstaternes ret til at anvende de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning, som sondrer imellem skatteydere, hvis situation er forskellig med hensyn til deres bopælssted eller med hensyn til det sted, hvor deres kapital er investeret.

43 Det følger af Domstolens faste praksis, at artikel 65, stk. 1, litra a), TEUF som en undtagelse til det grundlæggende princip om frie kapitalbevægelser skal fortolkes strengt. Denne bestemmelse kan derfor ikke fortolkes således, at enhver skattelovgivning, som sondrer mellem de skattepligtige alt

afhængigt af det sted, hvor de er bosat, eller den medlemsstat, i hvilken de investerer deres kapital, uden videre er forenelig med EUF-traktaten (dom af 7.4.2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Skattefritagelse for aftalebaserede investeringsfonde), C-342/20, EU:C:2022:276, præmis 67 og den deri nævnte retspraksis).

44 Den forskellige behandling, der er tilladt ifølge artikel 65, stk. 1, litra a), TEUF, må således ikke, ifølge denne artikels stk. 3, udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning. Domstolen har derfor fastslået, at en sådan forskellig behandling kun kan tillades, når den vedrører situationer, der ikke er objektivt sammenlignelige, eller, i modsat fald, når den er berettiget på grund af et tvingende alment hensyn (dom af 7.4.2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Skattefritagelse for aftalebaserede investeringsfonde), C-342/20, EU:C:2022:276, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).

Hvorvidt der foreligger objektivt sammenlignelige situationer

45 Det følger af Domstolens praksis, for det første, at spørgsmålet om, hvorvidt en grænseoverskridende situation kan sammenlignes med en national situation, skal vurderes under hensyntagen til det formål, der forfølges med den omhandlede nationale lovgivning, og til genstanden for og indholdet af sidstnævnte, og for det andet, at der kun kan tages hensyn til de relevante sondringskriterier i denne lovgivning med henblik på bedømmelsen af, om den forskellige behandling, der følger af en sådan lovgivning, afspejler objektivt forskellige situationer (jf. i denne retning dom af 29.7.2024, Keva m.fl., C-39/23, EU:C:2024:648, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

46 I denne henseende ønsker den forelæggende ret oplyst, om XX befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for et hjemmehørende selskab, der modtager udbytte, for så vidt angår de omkostninger, som en forøgelse af forpligtelserne over for kunderne i henhold til unit-linked forsikringsaftalerne medfører, hvilken forøgelse er en følge af, at de selskaber, i hvilke XX har investeret, har opnået et overskud.

47 Det bemærkes, at den forelæggende ret ikke har præciseret det specifikke formål, som den i hovedsagen omhandlede nederlandske lovgivning forfølger ved at gøre det muligt for det hjemmehørende selskab i beskatningsgrundlaget at fradrage de omkostninger, som forøgelsen af forpligtelserne over for kunderne hos et sådant selskab, der har indgået aftaler som de i hovedsagen omhandlede, medfører, og har begrænset sig til at anføre, at dette fradrag foretages for afholdte omkostninger.

48 Det følger af Domstolens faste praksis, at for så vidt angår omkostninger såsom de erhvervsmæssige omkostninger, der er direkte forbundet med en virksomhed, som giver anledning til indkomst, der er skattepligtig i en medlemsstat, befinder hjemmehørende og ikke-hjemmehørende i denne stat sig i en sammenlignelig situation (jf. bl.a. dom af 24.2.2015, Grünewald, C-559/13, EU:C:2015:109, præmis 29, af 8.11.2012, Kommissionen mod Finland, C-342/10, EU:C:2012:688, præmis 37, af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 57, og af 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, præmis 74).

49 I overensstemmelse med Domstolens praksis er udgifter, der er foranlediget af den omhandlede virksomhed, direkte forbundet med og dermed nødvendige for udøvelsen af denne virksomhed (dom af 24.2.2015, Grünewald, C-559/13, EU:C:2015:109, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis, af 13.7.2016, Brisal og KBC Finance Ireland, C-18/15, EU:C:2016:549, præmis 46, og af 6.12.2018, Montag, C-480/17, EU:C:2018:987, præmis 33).

50 Domstolen har fastslået, at hvad angår indkomst i form af udbytte består der kun en sådan direkte forbindelse, når der er tale om omkostninger, der er direkte forbundet med opkrævning af udbytte (jf. i denne retning dom af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 58 og 59).

51 Der foreligger således ikke en sådan forbindelse for så vidt angår afskrivning af medkøbt udbytte, idet en sådan afskrivning tager sigte på at fastsætte den faktiske pris for erhvervelsen af andele, og heller ikke for så vidt angår finansieringsomkostninger, idet disse omkostninger som sådan vedrører besiddelsen af de andele, der ligger til grund for udbyttet (jf. i denne retning dom af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 60).

52 Forøgelsen af forpligtelserne over for kunderne synes ganske vist ikke at være forbundet med selve modtagelsen af udbytte som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 50.

53 Denne omstændighed alene gør det imidlertid ikke muligt at konkludere, at situationerne for hjemmehørende og ikke-hjemmehørende udbyttemodtagere ikke er sammenlignelige med hensyn til den i hovedsagen omhandlede nederlandske lovgivning.

54 I præmis 55 og 81 i dom af 13. november 2019, College Pension Plan of British Columbia (C-641/17, EU:C:2019:960), der blev afsagt efter dom af 17. september 2015, Miljoen m.fl. (C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608), fastslog Domstolen således nærmere bestemt, at en ikke-hjemmehørende pensionsfond, som enten frivilligt eller i henhold til den gældende lovgivning i den stat, hvor fonden er hjemmehørende, anvender modtaget udbytte til hensættelser til alderspensionsydelser, som fonden skal betale i fremtiden, befandt sig i en situation, der var sammenlignelig med situationen for en hjemmehørende pensionsfond med hensyn til en national lovgivning, hvorefter en sådan hjemmehørende pensionsfonds modtagelse af udbytte i forbindelse med beregningen af selskabsskatten medførte en meget beskeden forhøjelse af fondens skattepligtige resultat eller i visse tilfælde endog slet ingen forhøjelse af nævnte resultat. Domstolen bemærkede faktisk i denne præmis 55, at en sådan modtagelse medførte en forholdsmæssig forhøjelse af de tekniske hensættelser, og at den pågældende hjemmehørende pensionsfonds skattepligtige resultat udelukkende skulle forhøjes, såfremt afkastet af ikke-regnskabsmæssige investeringer ikke kunne krediteres sidstnævnte pensionsfonds forskellige aftaler.

55 I præmis 79 og 80 i dom af 13. november 2019, College Pension Plan of British Columbia (C-641/17, EU:C:2019:960), fastslog Domstolen således dels, at der i den sag, der gav anledning til dommen, bestod en årsagssammenhæng mellem modtagelsen af udbytte, forhøjelsen af matematiske hensættelser og andre passivposter og den manglende forhøjelse af den hjemmehørende fonds beskatningsgrundlag, dels at en sådan national lovgivning, som muliggjorde en fuldstændig eller næsten fuldstændig skattefritagelse for udbytte, der udbetales til hjemmehørende pensionsfonde, således fremmede sådanne fondes kapitalakkumulering, selv om alle pensionsfonde principielt er forpligtet til at investere forsikringspræmier på kapitalmarkedet med henblik på at skabe indkomst i form af udbytte, som gør det muligt for fondene at opfylde deres fremtidige forpligtelser i henhold til forsikringsaftalerne.

56 Domstolen har således fastslået, at pensionsfondenes forpligtelser vedrørende investering af forsikringspræmier og anvendelse af det modtagne udbytte til hensættelser til alderspensionsydelser kan begrunde sammenligneligheden mellem hjemmehørende og ikke-hjemmehørende pensionsfonde i forhold til en national lovgivning, der ved hjælp af den fremgangsmåde, der anvendes ved beregning af selskabsskattegrundlaget, gør det muligt fuldstændigt eller næsten fuldstændigt at fritage udbytte modtaget af en hjemmehørende pensionsfond, når der er en årsagssammenhæng mellem modtagelsen af udbyttet og de omkostninger, der udgøres af disse forpligtelser, og som følger af sådanne fondes virksomhed.

57 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret anført, at selv om et selskab som XX ikke udgør en pensionsfond, er dets virksomhed ikke desto mindre karakteriseret ved den omstændighed, at dette selskab bl.a. investerer i aktier i Nederlandene med henblik på at dække sine forpligtelser over for sine kunder inden for rammerne af unit-linked aftaler, og at de afkast af investeringerne, som det nævnte selskab har opnået, medfører en tilsvarende ændring af værdien af dets forpligtelser over for kunderne i henhold til disse aftaler.

58 Den forelæggende ret er desuden af den opfattelse, at der er en direkte årsagsforbindelse mellem investeringsafkastet og variationerne i selskabets forpligtelser, og at det netop er på grund af denne forbindelse, at et hjemmehørende selskab ikke beskattes af dette udbytte i form af selskabsskat, eftersom udbyttet udgør udbetalt overskud, og der er en økonomisk forbindelse mellem det nævnte udbytte og ændringen af omfanget af forpligtelserne over for kunderne.

59 Hvis det, henset til det særlige formål med investeringsvirksomhed, viser sig, at den nationale lovgivning anerkender en sådan direkte forbindelse mellem det udbytte, som hjemmehørende selskaber modtager, og ændringen af omfanget af forpligtelserne over for disse selskabers kunder, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at afgøre, skal det fastslås, at et ikke-hjemmehørende selskab befinder sig i en situation, der er objektivt sammenlignelig med situationen for et hjemmehørende selskab for så vidt angår udbytte udbetalt i Nederlandene, eftersom et sådant ikke-hjemmehørende selskab udøver samme virksomhed, og det udbytte, som det modtager, medfører en ændring af omfanget af forpligtelserne over for dets kunder.

60 Såfremt den nationale lovgivning anerkender, at der er en direkte forbindelse mellem det udbytte, som hjemmehørende selskaber modtager, og ændringen af omfanget af forpligtelserne over for disse selskabers kunder, som kan fradrages i selskabsskattegrundlaget, tilkommer det desuden den forelæggende ret at undersøge, om en sådan mekanisme ikke har til formål at opnå en ren fritagelse for beskatning af udbytte udbetalt til hjemmehørende selskaber, der indgår unit-linked aftaler (jf. i denne retning dom af 8.11.2012, Kommissionen mod Finland, C-342/10, EU:C:2012:688, præmis 42).

61 I denne henseende bemærkes, at det følger af Domstolens praksis, at de ikke-hjemmehørende skattepligtiges situation nærmer sig de hjemmehørende skattepligtiges situation, fra det øjeblik en medlemsstat ensidigt eller gennem indgåelse af overenskomster ikke blot gør de hjemmehørende skattepligtige, men også de ikke-hjemmehørende skattepligtige indkomstskattepligtige af det udbytte, som de modtager fra et hjemmehørende selskab (dom af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 67, og af 13.11.2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, præmis 66 og den deri nævnte retspraksis).

62 Det er nemlig denne medlemsstats udøvelse af sin beskatningskompetence, der uafhængigt af enhver beskatning i en anden medlemsstat i sig selv skaber risiko for kædebeskatning eller økonomisk dobbeltbeskatning. I sådanne tilfælde skal den stat, hvor det udloddende selskab er hjemmehørende, i medfør af de mekanismer, der er fastsat i national ret for at forhindre eller mindske kædebeskatning eller økonomisk dobbeltbeskatning, sikre, at de ikke-hjemmehørende skattepligtige får en behandling, der svarer til de hjemmehørende skattepligtiges, således at de ikke-hjemmehørende skattepligtige, der modtager udbytte, ikke står over for en restriktion for de frie kapitalbevægelser, som i princippet er forbudt ved artikel 63, stk. 1, TEUF (dom af 17.9.2015, Miljoen m.fl., C-10/14, C-14/14 og C-17/14, EU:C:2015:608, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).

63 Såfremt den forelæggende ret konstaterer, at et ikke-hjemmehørende selskab befinder sig i en situation, der er objektivt sammenlignelig med situationen for et hjemmehørende selskab, skal det i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 44, undersøges, om den i hovedsagen omhandlede forskelsbehandling i givet fald kan begrundes i tvingende almene hensyn.

Hvorvidt der foreligger et tvingende alment hensyn

64 Indledningsvis bemærkes at sådanne grunde hverken er blevet nævnt i anmodningen om præjudiciel afgørelse eller af den nederlandske regering. Under disse omstændigheder tilkommer det i givet fald den forelæggende ret at undersøge en eventuel begrundelse i lyset af de formål, der forfølges med den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning.

65 Når dette er sagt, er den tyske regering i sit skriftlige indlæg af den opfattelse, at en eventuel restriktion for de frie kapitalbevægelser i det foreliggende tilfælde er begrundet i nødvendigheden af at bevare såvel fordelingen af beskatningskompetencen mellem medlemsstaterne som sammenhængen i det nationale skattesystem. Med henblik på at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der er indbragt for den, skal det undersøges, om disse tvingende almene hensyn kan begrunde en sådan restriktion.

66 Den tyske regering har gjort gældende, at den manglende mulighed for fradrag for omkostninger i forbindelse med forøgelsen af de betalingsforpligtelser, der følger af aftaler om investering af forsikringspræmier, tjener til at bevare den fordeling af beskatningskompetencen, der er aftalt mellem staterne, eftersom det må antages, at XX i den stat, hvor selskabet er hjemmehørende, kan fradrage de skatteomkostninger, der er forbundet med forøgelsen af selskabets forpligtelser over for sine kunder, som følge af, at der er en forbindelse med den virksomhed, som består i at investere forsikringspræmier på vegne af pensionsinstitutter, og de afkast, der følger heraf. Et yderligere fradrag ved beskatningen af udbytteindtægter i Nederlandene ville således medføre en dobbelt skattefordel, hvilket er i strid med den fordeling af beskatningskompetence, der er foretaget.

67 Endvidere er der en sammenhæng mellem den pågældende skattemæssige fordel og kompensationen for denne fordel ved en bestemt skatteopkrævning, som gør det muligt at anvende den begrundelse, der angår nødvendigheden af at bevare sammenhængen i den pågældende medlemsstats skattesystem. XX' skatteudgifter, der i givet fald følger af forøgelsen af selskabets forpligtelser over for sine kunder, er nemlig direkte forbundet med det vederlag, som selskabet har modtaget for investering af forsikringspræmierne, og som ikke er skattepligtigt i Nederlandene. Udelukkelsen af fradragsretten for eventuelle udgifter, der er forbundet med

forøgelsen af forpligtelserne over for kunderne, i forbindelse med beskatningen af det udbytte, som XX modtager, følger således en symmetrisk logik og modsvarer den manglende beskatning af de vederlag, der hidrører fra investeringen af forsikringspræmierne.

68 For det første følger det af Domstolens praksis, at sikringen af en afbalanceret fordeling af beskatningskompetencen mellem medlemsstaterne udgør et af de tvingende almene hensyn, der kan begrunde en restriktion for de frie kapitalbevægelser, såsom en national foranstaltning, der har til formål at hindre adfærd, som kan gøre indgreb i en medlemsstats ret til at udøve sin beskatningskompetence med hensyn til virksomhed, der udøves på dens område (dom af 16.6.2022, ACC Silicones, C-572/20, EU:C:2022:469, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).

69 Et sådant hensyn kan imidlertid ikke begrunde en medlemsstats beskatning af ikke-hjemmehørende udbyttemodtagende selskaber, når denne medlemsstat har valgt ikke at beskatte hjemmehørende selskaber af denne type indkomst (dom af 16.6.2022, ACC Silicones, C-572/20, EU:C:2022:469, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).

70 Selv om Kongeriget Nederlandene i det foreliggende tilfælde har valgt at udøve sin beskatningskompetence med hensyn til det samlede udbytte, der modtages af såvel hjemmehørende som ikke-hjemmehørende selskaber, har denne medlemsstat, som det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, ligeledes valgt fuldt ud at udligne den kildeskat, der indeholdes af dette udbytte, når udbyttet udloddes til hjemmehørende selskaber. Under disse omstændigheder kan sikringen af en afbalanceret fordeling af beskatningskompetencen mellem medlemsstaterne ikke begrunde, at selskaber, der er hjemmehørende i andre medlemsstater, beskattes af denne type indkomst (jf. i denne retning dom af 16.6.2022, ACC Silicones, C-572/20, EU:C:2022:469, præmis 55).

71 For det andet bemærkes, at for så vidt som den tyske regering inden for rammerne af argumentet om fordelingen af beskatningskompetencen mellem medlemsstaterne reelt har givet udtryk for et ønske om at undgå dobbelt fradrag for omkostninger, er det vigtigt at bemærke, at en medlemsstat er berettiget til at kontrollere, at de omkostninger, der belaster udbyttet, og som der således anmodes om fradrag for, ikke i en anden medlemsstat kan anses for at belaste andre indtægter, såsom indtægter, der hidrører fra det vederlag, som betales af selskabets kunder for de foretagne investeringer, og at de derfor ikke fradrages i nævnte indtægter i denne anden medlemsstat.

72 Idet den tyske regering uden yderligere præcisering blot har henvist til, at der i en situation som den i hovedsagen omhandlede eventuelt foreligger en risiko for, at de omkostninger, der belaster udbyttet, kan fradrages for anden gang i den stat, hvor det selskab, der modtager udbyttet, er hjemmehørende, uden at godtgøre, hvorledes gennemførelsen af bestemmelserne i Rådets direktiv 77/799/EØF af 19. december 1977 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder inden for området direkte skatter og afgiftsbelastning af forsikringspræmier (EFT 1977, L 336, s. 15), som ændret ved Rådets direktiv 2004/106/EF af 16. november 2004 (EUT 2004, L 359, s. 30), der var gældende i den i hovedsagen omhandlede periode, ikke gjorde det muligt at undgå denne risiko, har denne regering ikke givet Domstolen mulighed for at vurdere rækkevidden af dette argument (jf. i denne retning dom af 24.2.2015, Grünewald, C-559/13, EU:C:2015:109, præmis 52, og af 13.7.2016, Brisal og KBC Finance Ireland, C-18/15, EU:C:2016:549, præmis 38).

73 Hvad for det tredje angår argumentet om nødvendigheden af at bevare sammenhængen i Kongeriget Nederlandenes skattesystem skal det fastslås, at dette er baseret på en forudsætning om, at omkostningerne i forbindelse med forøgelsen af forpligtelserne over for kunderne ikke har

nogen direkte forbindelse med den virksomhed, der har givet anledning til de indtægter, der er skattepligtige i form af udbytte i denne medlemsstat, men vedrører det vederlag, som det udbyttemodtagende selskab modtager på sine kunders vegne for de investeringer, som det har foretaget for dem. Når der er tale om et ikke-hjemmehørende selskab som XX, er et sådant vederlag imidlertid ikke skattepligtigt i Nederlandene.

74 Som det fremgår af denne doms præmis 59, befinder et ikke-hjemmehørende selskab sig imidlertid kun i en situation, der er sammenlignelig med situationen for et hjemmehørende selskab, hvad angår hensyntagen til omkostningerne i forbindelse med forøgelsen af selskabets forpligtelser over for sine kunder, for så vidt som skatteordningen i den medlemsstat, hvor det selskab, der udbetaler udbyttet, er hjemmehørende, anerkender en direkte forbindelse mellem nævnte udbytte og nævnte omkostninger. Kongeriget Nederlandene har imidlertid beføjelse til at beskatte udbytte fra Nederlandene, der udbetales til såvel hjemmehørende som ikke-hjemmehørende selskaber.

75 Nødvendigheden af at bevare fordelingen af beskatningskompetencen mellem medlemsstaterne, at undgå dobbelt hensyntagen til omkostninger og at sikre sammenhængen i det nationale skattesystem, kan derfor ikke påberåbes med henblik på at begrunde den i hovedsagen omhandlede restriktion for de frie kapitalbevægelser.

76 Henset til ovenstående betragtninger skal spørgsmålet besvares med, at artikel 63, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning, hvorefter udbytte, der udbetales af et hjemmehørende selskab til et ikke-hjemmehørende selskab, som har investeret i aktier i det første selskab med henblik på at dække fremtidige betalingsforpligtelser, underlægges en udbyttebeskatning på 15% af bruttobeløbet, mens udbytte udbetalt til et hjemmehørende selskab er underlagt udbyttebeskatning, der indeholdes som kildeskat, og som fuldt ud kan modregnes i den selskabsskat, som sidstnævnte selskab skal betale, og som kan give anledning til tilbagebetaling, hvilket indebærer, at der i forbindelse med udbytte ikke vil være tale om skattepligt, da der ved beregningen af beskatningsgrundlaget for sidstnævnte selskabs selskabsskat tages hensyn til de omkostninger, som er en følge af forøgelsen af selskabets fremtidige betalingsforpligtelser.

Sagsomkostninger

77 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 63, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning, hvorefter udbytte, der udbetales af et hjemmehørende selskab til et ikke-hjemmehørende selskab, som har investeret i aktier i det første selskab med henblik på at dække fremtidige betalingsforpligtelser, underlægges en udbyttebeskatning på 15% af bruttobeløbet, mens udbytte udbetalt til et hjemmehørende selskab er underlagt udbyttebeskatning, der indeholdes som kildeskat, og som fuldt ud kan modregnes i den selskabsskat, som sidstnævnte selskab skal betale, og som kan give anledning til tilbagebetaling, hvilket indebærer, at der i forbindelse med udbytte ikke vil være tale om

skattepligt, da der ved beregningen af beskatningsgrundlaget for sidstnævnte selskabs selskabsskat tages hensyn til de omkostninger, som er en følge af forøgelsen af selskabets fremtidige betalingsforpligtelser.

Underskrifter